Kvalitetsstandard

Rusmiddelbehandlingen

Forebyggelse & Rusmidler

2024-2026

ODDER KOMMUNE

INDLEDNING

Forebyggelse og Rusmidler i Odder Kommune tilbyder behandling af stof- og alkoholproblemer efter Servicelovens §101 om social stofmisbrugsbehandling, Sundhedslovens § 141 om alkoholbehandling og Sundhedslovens § 142 om substitutionsbehandling.

Det fremgår af ovenstående lovgivning, at kommunen er forpligtet til at tilbyde behandling af stof- og alkoholproblemer og skal udarbejde en kvalitetsstandard for behandlingen. Denne kvalitetsstandard beskriver derfor Odder Kommunes tilbud om rusmiddelbehandling på alkohol- og stofområdet.

Målgruppe for behandling

Rusmiddelproblemer findes i alle aldersklasser og har forskellig grad af indvirkning på ens livssituation. Målgruppen strækker sig således fra unge med eksperimenterende brug til borgere med svær afhængighed og de mange sociale, fysiske og psykiske konsekvenser, det kan medføre.

Forebyggelse & Rusmidler har tilbud til flere målgrupper:

- Alle borgere i Odder, som har et uhensigtsmæssigt brug af rusmidler
- Pårørende til personer, som har et uhensigtsmæssigt brug af rusmidler. Det kan fx være partner/tidligere partner, børn, forældre eller øvrige familiemedlemmer.
- Børn og unge, som har et uhensigtsmæssigt brug af rusmidler eller er i risiko for at udvikle det.

MÅL FOR RUSMIDDELINDSATSEN

Forebyggelse og Rusmidler arbejder på tværs af børn-unge og voksenområdet og arbejder derfor ud fra de mål og værdier, der er beskrevet i Odder Kommunes politikker og strategier på både børne,- unge,- familie- og voksenområdet. Vores overordnede tilgange i arbejdet drejer sig om:

- Aktivt medborgerskab: vi tager udgangspunkt i dine behov og ønsker for behandlingen. Det er din stemme, der er bærende igennem forløbet, så du kan sikres et sundt og aktivt liv.
- Vi arbejder på tværs og med sammenhænge: Vi har fokus på, at indsatsen opleves fleksibel, sammenhængende og meningsfuld for dig. Vi arbejder derfor sammen og på tværs for at skabe de bedste løsninger for dig. Vi tænker i helheder og i nære relationer. Hvis du giver samtykke, inddrager vi derfor de personer, der er mest betydningsfulde for dig i samtalerne. Indsatsen koordineres også, med samtykke, med relevante samarbejdspartnere kommunalt eller regionalt om fx sundhed, bolig og job/uddannelse.
- Vi arbejder med tidlige forebyggende indsatser: fx kan alle få hurtig råd og vejledning og vi har fokus på tilbagefaldsforebyggelse. Ligesom vi arbejder med opsøgende indsatser og samarbejder på tværs af fagområder, så borgere med et problematisk rusmiddelforbrug opspores tidligt og har kendskab til og nem adgang til afdelingens tilbud.
- Vi sikrer en sund og bæredygtig økonomi ved at være effektive og træffe fagligt underbyggede og ansvarlige beslutninger i afdelingen.

Formålet med rusmiddelbehandlingen er derfor at:

- styrke dig i at indfri eget ønske om ophør, reduktion eller stabilisering
- styrke dig i at sætte realistiske mål og opnå varig forandring
- opbygge evne til at mestre eget liv uden at anvende rusmidlet som løsning
- inddrage netværk og pårørende og være opmærksomme på deres behov
- forebygge misbrugsrelaterede problemstillinger
- forebygge tilbagefald vha. systematisk opfølgning, når behandlingen er afsluttet

BEHANDLINGSTILBUD

ORGANISATION OG DE ENKELTE BEHANDLINGSTILBUD

Forebyggelse & Rusmidler er organiseret i et behandlerteam. Der er en medarbejdergruppe, der primært arbejder med voksne over 30 år og en medarbejdergruppe, der primært arbejder med unge under 30 år, herunder forebyggelse af risikoadfærd ift. kriminalitet og rusmidler. Dertil er en gruppe, der arbejder med familieorienteret rusmiddelbehandling. Indsatsen tilrettelægges sammen med dig og tager udgangspunkt i psykologisk, sundheds- og socialfaglig viden samt bevidst metodeanvendelse.

Følgende indsatser tilbydes i Forebyggelse og Rusmidler:

- Rådgivning til borgere, pårørende og samarbejdspartnere om stof- og

alkoholproblemer og mulighederne for behandling og støtte. Der er mulighed for anonymitet.
- Udredning af behandlingsbehov og visitation til behandling i egne eller eksterne behandlingstilbud, fx dag- og døgnbehandling.
- Opfølgning på forløb i eksterne behandlingstilbud, fx døgnbehandling
- Planlægning og gennemførelse af ambulante behandlingsforløb med borgere individuelt eller i grupper.
- Online – behandling.
- Familieorienteret rusmiddelbehandling, hvor partner og barn/børn inddrages i behandlingen, herunder projekt BRUS til børn og unge i familier med problematisk rusmiddelforbrug.
- Ordination og udlevering abstinens- og substitutionsmedicin.
- NADA-øreakupunktur.
- Tilbagefaldsforebyggende samtaler.
- Den strukturerede behandlingsmetode MOVE til unge mellem 15 og 29 år i stofbehandling. Dette omfatter brugen af gavekort på 200 kr. ved hvert 2. fremmøde til behandling jf. §101 stk. 9 og stk. 10 i Serviceloven.

Borgere kan selv henvende sig

Du kan henvende dig til Forebyggelse & Rusmidler telefonisk eller personligt. Der kræves ingen forudgående henvisning eller visitation.

Du kan få rådgivning anonymt. Hvis du efterfølgende indskrives i alkoholbehandling, kan du være anonym, hvis du ønsker det. Anonymiteten ophører dog, hvis der bliver ordineret receptpligtig medicin som eksempelvis antabus. Er du i målgruppen for anonym stofbehandling efter serviceloven § 101a har du også ret til anonymitet ved indskrivning i behandling.

Alle forløb starter op med en eller flere visitationssamtaler. I visitationen sigter behandleren mod at få et helhedsorienteret billede af din livssituation, anvendelse af rusmidler og motivation for forandring. Der tages på baggrund af samtalerne stilling til, hvilke tilbud, der vil være mest relevante, og i samarbejde med dig udarbejdes en handleplan for behandlingsforløbet.

Visitation til behandling

Forebyggelse & Rusmidler visiterer til behandling på baggrund af en helhedsorienteret afdækning af dine problemer, behov og ressourcer. Det betyder, at vi bl.a. spørger ind til dit rusmiddelforbrug, sociale forhold, fysiske og psykiske helbred, netværk, arbejde og/eller uddannelse og boligforhold. Hvis der er brug for at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, læger mv. sker det kun, hvis du har givet samtykke til dette.

Hvis du har behov for medicinsk substitutionsbehandling, skal du forbi afdelingens lægekonsulent til en konsultation i samråd med din behandler.

Visitation til dag- og døgnbehandling forudsætter, at ambulante behandlingsmuligheder er udtømte, og at Forebyggelse & Rusmidler vurderer, at du kan få gavn af dag- eller døgnbehandling.

Hvis du har behov for hjælp fra andre områder eller en mere specialiseret indsats, vil vi hjælpe dig med kontakt hertil. Det kan fx være sundhedsvæsenet eller andre relevante instanser.

Opdaterede kontaktoplysninger kan findes på Forebyggelse & Rusmidlers hjemmeside: https://www.odder.dk/borger/sundhed-social-handicap/det-specialiserede-socialomrade/forebyggelse-rusmidler/

Behandlingsgaranti

Der er behandlingsgaranti for behandling af alkohol- og stofproblemer. Det indebærer, at alle kommuner, ifølge serviceloven § 101 og sundhedsloven §141, skal sørge for tilbud om behandling af alkohol- og stofmisbrug inden for 14 dage efter, at du har anmodet om at komme i behandling.

Ved behandlingsstart udarbejdes en behandlingsplan sammen med dig, som justeres undervejs i behandlingsforløbet.

Der er ikke behandlingsgaranti for unge under 18 år, der indskrives i stofbehandling efter serviceloven § 52, eller for borgere, der indskrives i anonym stofbehandling efter serviceloven § 101a.

Mulighed for frit valg

Når du er visiteret til behandling for stofproblemer, kan du frit vælge hvilket tilbud, offentligt eller privat, du ønsker at anvende. Så længe tilbuddet har samme karakter som det, du er visiteret til. Dette kræver dog et betalingstilsagn fra din handle- og betalingskommune.

På alkoholområdet gælder det såkaldte selvhenvenderprincip, hvilket betyder, at du frit kan henvende dig til det sted, du ønsker at modtage behandling fra. Behandlingen er gratis.

Egenbetaling for kost og logi

Når du bevilges dag- eller døgnbehandling fra Forebyggelse & Rusmidler, er behandlingen gratis for dig. Dog skal du selv betale for kost og logi. Taksterne herfor fastsættes af institutionen og bør fremgå af stedets hjemmeside.

Uden en henvisning skal du selv betale for behandlingen, og det er ikke muligt efterfølgende at få refunderet beløbet ved Forebyggelse & Rusmidler.

Behandlingsplan

Der tages på baggrund af de indledende visitationssamtaler stilling til hvilket tilbud, der vil være mest relevant for dig, og der udarbejdes i samarbejde med dig en handleplan for behandlingsforløbet, hvor behandlingens mål og indhold beskrives.

Af behandlingsplanen vil det fremgå, hvilket tilbud du er visiteret til, og behandlingen tilrettelægges med afsæt i behandlingsplanen.

Målsætningen for behandlingen udarbejdes individuelt i et samarbejde mellem dig og din behandler. Det afdækkes sammen med dig, hvordan pårørende og netværk kan inddrages i forløbet. Der arbejdes med mål og delmål i behandlingen for at opnå den ønskede forandring. Målene justeres løbende under behandlingen og fremgår af behandlingsplanen.

Forebyggelse & Rusmidler skal følge op på din behandlingsplan efter udskrivning. Senest 1 måned og igen 6 måneder efter du har afsluttet dit behandlingsforløb, kontakter rusmiddelcentret dig derfor med henblik på at forebygge tilbagefald og tilbyde hjælp, hvis du oplever tilbagefald.

Du bliver oplyst om opfølgningen ved udarbejdelse af behandlingsplanen og så vidt muligt ved udskrivningssamtalen fra Forebyggelse & Rusmidler.

Helhedsorienteret handleplan

Ud over en behandlingsplan har borgere i behandling for stofmisbrug samt andre borgere med særlige behov ret til at få udarbejdet en handleplan, jf. serviceloven § 101 og § 141.

En handleplan er et redskab til at sikre en koordineret og helhedsorienteret indsats på tværs af tilbud og forvaltninger med udgangspunkt i dine egne ønsker og behov.

Derudover samarbejder Forebyggelse & Rusmidler løbende med den regionale behandlingspsykiatri, De praktiserende Læger, Kriminalforsorgen med flere om at koordinere og tilpasse behandlingen ud fra den samlede indsats med fokus på dine ønsker og behov.

Brugerinddragelse

Det er helt centralt for Forebyggelse & Rusmidler, at du oplever at være inddraget i tilrettelæggelsen af din behandling og målene for behandlingen, da dette er forudsætningen for, at der kan ske en forandring af rusmiddelproblemet i dit liv.

Dette sikre vi dels gennem den daglige dialog og dels i forbindelse med din behandlingsplan, der altid udarbejdes og justeres i dialog og samarbejde med dig.

Forebyggelse & Rusmidler anvender samtaleredskabet FIT (Feedback Informed Treatment), som bidrager til at du kan give feedback på oplevelsen af den aktuelle samtale og dermed give mulighed for justering undervejs. FIT anvendes også til at følge din oplevelse af udvikling i trivsel.

For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug sikres inddragelsen også ved at inddrage den unges forældre og myndighedssagsbehandler i Børne-Unge og Familiecentret i Odder Kommune.

KLAGEMULIGHED OG VEJLEDNING

Du kan klage, hvis du er uenig med Forebyggelse og Rusmidler over afgørelser eller tilbud givet i afdelingen. Du kan klage på egen hånd eller få hjælp af andre, fx familie, ven, forening eller advokat. Forebyggelse og Rusmidler hjælper dig med praktiske oplysninger i forbindelse med en klage og hvem klagen skal rettes til. Du kan fx klage til Ankestyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed m.fl.

Du kan klage over følgende afgørelser:

- Afgørelser efter Servicelovens § 101 om social stofmisbrugsbehandling. Herunder hører klager over manglende iværksættelse af tilbud senest 14 dage efter henvendelse til kommunen, indhold i behandlingen og afgørelser om døgnbehandling
- Beslutning om tilbud om alkoholbehandling efter Sundhedslovens § 141
- Klage over den sundhedsfaglige del af alkohol- og stofmisbrugsbehandlingen.

- Gravide kan klage såfremt man ikke har fået tilbud om at indgå en kontrakt om behandling for alkoholmisbrug med mulighed for tilbageholdelse.
- Over en medarbejders optræden, fx hvis du oplever, at du ikke får den nødvendige information om regler og tilbud, eller hvis du føler, at du ikke bliver talt ordentligt til af personalet eller bliver diskrimineret.
- Alternativt kan du kontakte Odder Kommunes borgerrådgiver for at klage. Borgerrådgiverens opgave er at behandle klager over kommunens sagsbehandling og medvirke til at give god borgerservice. Læs mere om borgerrådgiveren her: https://www.odder.dk/borger/borgerradgivningen/
- Magtanvendelse: Forebyggelse og Rusmidler anvender ikke magt. Men der kan være krav om eksempelvis at aflægge urinprøve i forbindelse med substitutionsbehandling. Du vil altid have mulighed for at klage over disse krav og kan altid sige nej til kravene.

PERSONALETS FAGLIGE KVALIFIKATIONER

OG KOMPETENCEUDVIKLING

Der er i Forebyggelse og Rusmidler ansat 11 medarbejdere og en afdelingsleder. Personalet har grunduddannelse som enten socialrådgiver, pædagog eller social- og sundhedsassistent. Alt personale har relevant efteruddannelse, primært i kognitive metoder og den motiverende samtale, og der er løbende fokus på at opkvalificere de ansatte i relevant viden og metoder. Personalet modtager ekstern supervision.

Tilgangen i behandlingen står på de nævnte værdier ovenfor. Behandlingen tager udgangspunkt i at støtte den enkelte i at udløse sine ressourcer og potentialer - at mestre de individuelle udfordringer, de står overfor, således, at de kan leve et så aktivt og selvstændigt liv som muligt. Herunder inddrager vi pårørende, netværk og frivillige i samarbejdet med borgerne.

MONITORERING OG MÅLTAL

Odder Kommune skal, ifølge bekendtgørelsen om kvalitetsstandard, monitorere indsatsen og opstille måltal for, hvor mange der efter endt behandling udskrives med en status som stoffri eller med et reduceret forbrug:

- Andelen af borgere, der udskrives fra Forebyggelse & Rusmidler som færdigbehandlet med enten ophør, reduktion eller stabilisering af forbrug af rusmidler, er mindst 50%.
- Forebyggelse & Rusmidler tilstræber, at de borgere, der ikke har fået løst deres rusmiddelproblem, vender tilbage til behandling og får den fornødne hjælp.

Øvrig monitorering:

- Forebyggelse & Rusmidler dokumenterer indsatsen og resultaterne af behandlingen. Disse data indgår løbende i den interne kvalitetsudvikling af rådgivningen og behandlingen i Forebyggelse & Rusmidler.
- Forebyggelse & Rusmidler er derudover forpligtet til at indberette data om behandlingen i de nationale registre: Den nationale stofmisbrugsdatabase, SMDB, og Det Nationale Alkoholbehandlingsregister, NAB. Data og statistik herfra indgår også i den løbende kvalitetsudvikling af behandlingstilbuddene i Forebyggelse & Rusmidler.

SKÆRPET UNDERRETNINGSPLIGT

VED BEKYMRING FOR BØRN OG UNGE UNDER 18 ÅR OG GRAVIDE

I Forebyggelse og Rusmidler har vi tavshedspligt i behandlingsindsatsen. Men som offentlige ansatte har vi samtidigt en skærpet underretningspligt i forhold til børn og unge under 18 år samt gravide. Dette betyder, at såfremt Forebyggelse og Rusmidler bliver bekymret for et eller flere børns trivsel, enten via informationer om eller kendskab til, at der i familien er et særligt behov for støtte, er afdelingen forpligtiget til at underrette Børne, Unge og Familiecenterets Myndighedsafdeling herom. Formålet med en underretning er at understøtte, at familien får den nødvendige hjælp til at løse

problemerne. Forebyggelse og Rusmidler samarbejder med og orienterer familien om, hvis der udarbejdes en underretning med mindre, der er tale om mistanke om vold og seksuelle krænkelser (jf. Børne- og Familiecentrets procedurebeskrivelse).